

**KONINKLIJKE
ACADEMIE VOOR GENEESKUNDE
VAN BELGIË**

**PRIJSUITTREIKING
27 SEPTEMBER 2025**

**KONINKLIJKE
ACADEMIE VOOR GENEESKUNDE
VAN BELGIË**

PROGRAMMA

**PLECHTIGE OPENBARE ZITTING
VAN 27 SEPTEMBER 2025**

TER AFKONDIGING VAN DE ACADEMISCHE PRIJZEN

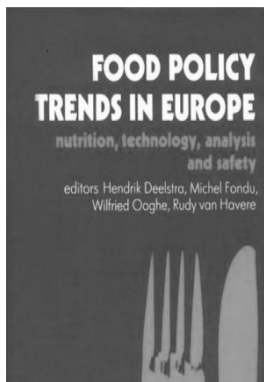
10.30u-11.00u Koffieonthaal

11.00u-12.00u Plechtige Zitting

12.00u-13.00u Receptie

1. Muzikale intro door Hannah Debruyne en Julie Fransen: Duo voor viool en altviool in C majeur van Jean Sibelius
2. Opening door Peter Bols, Algemeen Secretaris van de Academie
3. Proclamatie der laureaten van de prijzen toegekend door de Academie:
 - I. Prijs Food Policy 2024 voor een betere voedingsvoorlichting
Laureate: Stefanie Vandevijvere
 - II. Prijs Dokter Roland De Ruyck 2024 voor oncologie
Laureate: Sabine Tejpar
 - III. Prijs Fernand Nédée 2024 voor gezondheidseconomisch wetenschappelijk onderzoek
Laureate: Xiao Li
 - IV. Prijs Prof. Dr. Bernard Sabbe 2024 voor klinische psychiatrie
Laureaat: Nicolas Leenaerts
 - V. Krediet Ir. Jozef en Mevr. Reinhilde De Swerts 2024 voor de ondersteuning van initiatieven die de gezondheidszorg van de bevolking in Vlaanderen rechtstreeks versterken
Laureaat: vzw Gezondheidskiosk
 - VI. Prijs GSK Vaccines 2025 voor een Nederlandstalige onderzoeker
Laureate: Damiya Laoui
 - VII. Prijs 2025 voor Leefmilieu en Gezondheid, gefinancierd door het fonds Marie-Louise Peeters
Laureate: Nathalie Michels
 - VIII. Prijs Jacqueline Bernheim 2025 voor medisch-chirurgische cardiologie, hart- of hartlongtransplantatie onderzoek
Laureaat: Jeroen Dauw
 - IX. Prijs van de Academie 2025 voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in de geneeskunde
Laureate: Joke Deprez
 - X. Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke stichting 2025 voor de biomedische wetenschappen
Laureaat: Laurens Liesenborghs
4. Muzikale afsluiting door Hannah Debruyne en Julie Fransen: Duet in G majeur van Franz Hoffmeister
5. Slotwoord door Dirk Van Raemdonck, Voorzitter van de Academie

Prijs Food Policy voor een betere voedingsvoorlichting

Ter gelegenheid van het eeuwfeest van de Eetwareninspectie in 1990 werd er een internationaal symposium “Food Policy Trends in Europe” georganiseerd. Er werd gesteld dat de informatie over voeding en goede voedingsgewoonten bij de verbruiker onvoldoende doorstroomt en dat ook de opleiding en vorming inzake voeding in het onderwijs een belangrijke schakel leek om van jongs af gezonde voedingsgewoonten aan te nemen. De toen opgerichte feitelijke vereniging Food Policy reikte een driejaarlijkse prijs uit voor de aanmoediging van onderzoek en projecten ter bevordering van de voedingsvoorlichting.

In 2003 werd het kapitaal voor de Prijs bij de fondsen van de Academie ondergebracht, zodat de voortzetting van het initiatief kon worden verzekerd.

Prijs Food Policy 2024 voor een betere voedingsvoorlichting: laureate en haar bekroonde werk

Stefanie VANDEVIJVERE (SCIENSANO): Moving upstream: Increasing awareness about food environments as a major determinant of unhealthy diets in Belgium and beyond

Moving upstream: Bewustwording vergroten over voedselomgevingen als belangrijke bepalende factor voor ongezonde voedingsgewoonten in België en daarbuiten

Dr. Stefanie Vandevijvere zet zich met passie in voor het verbeteren van voedingspatronen via structurele beleidsveranderingen. Haar onderzoek focust op voedselomgevingen – de context waarin mensen dagelijks voedingskeuzes maken – hoe die omgevingen eetgewoonten beïnvloeden, en hoe ze gezonder kunnen worden ingericht. Ze pleit voor een paradigmaverschuiving: van individuele naar maatschappelijke en beleidsmatige verantwoordelijkheid.

Binnen het internationale INFORMAS-netwerk leidt ze de wereldwijde implementatie van de Healthy Food Environment Policy Index (Food-EPI), die al in meer dan 50 landen evalueerde in hoeverre overheden effectief beleid voeren om gezonde voedselomgevingen te creëren. In België resulteerde dit in 158 concrete aanbevelingen voor de verschillende overheden. Daarnaast beoordeelt ze via de Business Impact Assessment on Obesity (BIA-Obesity) het engagement van grote voedingsbedrijven inzake voeding en gezondheid en vergelijkt ze hun prestaties op transparantie en verantwoordelijkheid.

Met een scherp oog voor ongelijkheid bracht ze in België voedselwoestijnen en -moerassen in kaart, evenals obesogene omgevingen en reclame voor ongezonde voeding rond scholen. Ze berekende hoe duur gezonde voeding werkelijk is – en hoe onbetaalbaar die soms wordt voor kwetsbare gezinnen. Via co-creatie werkt ze samen met lokale overheden en met burgers (via het burgerwetenschapsproject De Grote Voedselkaart) aan oplossingen.

Stefanies werk heeft impact op beleid, wetenschap en samenleving. Ze stimuleert zowel beleidsmakers als burgers om verantwoordelijkheid op te nemen. Haar streven: een samenleving waarin gezond eten de makkelijkste keuze wordt – voor iedereen.

Prijs Dokter Roland De Ruyck voor oncologie

De Prijs Dokter Roland de Ruyck is gesticht ter nagedachtenis van de canceroloog Roland de Ruyck, die in 1965 op eenenveertigjarige leeftijd aan kanker overleed. Sterk getroffen door het overlijden van haar enige zoon schonk mevrouw Germaine Vander Mensbrugge, weduwe van de kunstschilder Valère de Ruyck, uit Deinze, haar nalatenschap aan de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België met als doel een prijs voor kankerbestrijding in te richten.

De prijs wordt toegekend voor een oorspronkelijke studie over cancerologie of over een andere ongeneeslijke of dodelijke ziekte bij de mens.

Prijs Dokter Roland De Ruyck 2024 voor oncologie: laureate en haar bekroonde werk

Sabine TEJPAR (KU LEUVEN): Multi-omic profiling of tumor cells and their microenvironment could define novel targets for colorectal cancer

Darmkanker blijft wereldwijd één van de meest voorkomende en dodelijkste kankers. Prof. Sabine Tejpar, hoofd van het Laboratorium voor Digestieve Oncologie aan de KU Leuven, ontving deze prijs voor haar baanbrekend onderzoek naar de moleculaire en cellulaire complexiteit van deze ziekte. Met behulp van de allernieuwste technologieën zoals single cell en spatiale transcriptoom-analyse, slaagde haar team erin om tot in detail de diversiteit van tumorcellen en hun interactie met het immuunsysteem in kaart te brengen.

Hun bevindingen onthulden het bestaan van specifieke tumor“staten” – waaronder een opmerkelijke foetale celtoestand. Deze worden natuurlijk gebruikt voor wondheling van de darm, maar door foutjes in het DNA van de cellen gaan ze nu blijven bestaan en een tumor vormen. Deze foetale staat is enerzijds zeer plastisch en dynamisch en geassocieerd met een verhoogd risico op uitzaaiingen. Anderzijds zijn deze foetale staten ook zeer inflammatoir en daarom ook gevoelig aan immunotherapie, welke genezend kan werken.

Door het gedrag van deze cellen en hun specifieke omgeving te begrijpen, kunnen nieuwe aangrijpingspunten voor therapieën ontwikkeld worden. Dit opent de deur naar een hele klasse nieuwe geneesmiddelen.

Het werk van prof. Tejpar overstijgt bovendien het laboratorium: ze is een klinisch oncologe die de vertaalslag maakt naar de patiënt. Dankzij haar leiderschap in grootschalige Europese samenwerkingen slaagt zij erin om innovatieve ontdekkingen om te zetten naar concrete klinische toepassingen.

Met haar unieke combinatie van diepgaande wetenschap, klinisch inzicht en internationale samenwerking draagt prof. Tejpar wezenlijk bij aan een toekomst waarin darmkanker sneller opgespoord én doeltreffender behandeld kan worden.

Prijs Fernand Nédée voor gezondheidseconomisch wetenschappelijk onderzoek

Fernand Nédée werd op 7 februari 1930 te Antwerpen geboren. Hij studeerde rechten, economie en filosofie te Namen, te Leuven en in Chicago. Na een rijke carrière als onder andere kabinetsmedewerker van de eerste ministers Gaston Eyskens en Theo Lefèbre, voorzitter van Copeba, en medestichter en eerste voorzitter van de Universitaire Instelling Antwerpen, overleed hij op 3 augustus 1980 te Wilrijk.

In 1982 werd, mede onder impuls van collega Arnold Herman, lid van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, de vzw “The Fernand Nédée Conferences” opgericht, om, als eerbetoon aan de eerste voorzitter van de Universitaire Instelling Antwerpen, periodiek nationale en internationale wetenschappelijke conferenties te organiseren, vooral in verband met de geneeskunde. De vzw werd ontbonden in 2003 en met het kapitaal werd een fonds opgericht in de schoot van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België om de doelstellingen van de vzw verder na te streven. Sinds 2013 wordt de opbrengst van het kapitaal van het fonds gebruikt voor de uitreiking van een wetenschappelijke prijs.

Prijs Fernand Nédée 2024 voor gezondheidseconomisch wetenschappelijk onderzoek: laureate en haar bekroonde werk

Xiao LI (UANTWERPEN): Multi-country economic evaluations of interventions against Respiratory Syncytial Virus (RSV) and influenza-like illness (ILI)

Xiao Li's doctoraatsonderzoek leverde bewijs om geïnformeerde besluitvorming te ondersteunen en om optimale strategieën te helpen prioriteren op mondiaal, Europees en nationaal niveau. Haar onderzoek richtte zich op influenza-achtige aandoeningen (ILI) en het respiratoir syncytieel virus (RSV), die beide een aanzienlijke seizoensgebonden belasting vormen voor gezondheidszorgsystemen, vooral bij jonge kinderen en oudere volwassenen. ILI en RSV zorgen voor een verhoogd gebruik van gezondheidszorgmiddelen en medische kosten, en leiden bovendien tot aanzienlijke gezondheids- en productiviteitsverliezen. Gezien de beperkte budgetten in de gezondheidszorg evalueerde ze de economische waarde van antivirale behandelingen voor ILI en vaccinatiestrategieën voor RSV.

Voor ILI onderzocht ze de toevoeging van oseltamivir (Tamiflu) aan de standaardzorg in 15 Europese landen. De resultaten toonden aan dat oseltamivir het herstel versnelde, het gebruik van gezondheidszorgmiddelen verminderde, de levenskwaliteit van patiënten verbeterde en over het algemeen kosteneffectief was bij zowel volwassenen als kinderen. De economische waarde verschilde echter per land, wat de verschillen in gezondheidszorgsystemen, terugbetalingsbeleid en patiëntgedrag weerspiegelt.

Voor RSV voerde ze een wereldwijde analyse uit in 72 lage- en middeninkomenslanden, waarbij ze de impact en kosteneffectiviteit evalueerde van maternale vaccinatie en een langwerkend monoklonaal antilichaam. Met de opkomst van nieuwe RSV-vaccins leidde ze ook economische evaluaties in meerdere Europese landen en een modelvergelijkingsstudie, waarbij ze optimale vaccinatiestrategieën en belangrijke kennishiaten identificeerde om toekomstig onderzoek en beleid te ondersteunen.

Door reële gegevens te combineren met geavanceerde methoden voor economische evaluatie, voerde ze onderzoek uit dat bedoeld is om op bewijs gebaseerde beleidsbeslissingen te ondersteunen over de kosteneffectiviteit en prioritering van interventies zoals antivirale middelen en vaccinatiestrategieën.

Prijs Prof. Dr. Bernard Sabbe voor klinische psychiatrie

Naar aanleiding van zijn emeritaat heeft collega Bernard Sabbe het initiatief genomen om bij de Academie voor Geneeskunde een prijs te stichten ter bevordering van het wetenschappelijke onderzoek in de klinische psychiatrie in lijn met zijn decennialange inzet voor de ontwikkeling en versterking van het wetenschappelijke onderzoek in de psychiatrie als noodzakelijk fundament voor de vooruitgang van de klinische praktijk en voor de verbetering van de psychische gezondheid van de mens. De prijs is gericht tot alle categorieën van gezondheidswerkers in de psychiatrie en/of de geestelijke gezondheidszorg, en is toegespitst op de diagnostiek, de etiopathogenese en/of de behandeling van de grote psychiatrische ziektebeelden.

Het initiatief van deze prijs spoort met de doelstellingen, aanpak, waarden en ethiek van de vzw Emmaüs, de overkoepelende organisatie boven het Psychiatrisch Ziekenhuis Duffel, waaraan collega Sabbe gedurende drie decennia verbonden is geweest. De vzw Emmaüs heeft dan ook beslist om het Fonds voor de Prijs Prof. Dr. Bernard Sabbe voor klinische psychiatrie met een aanzienlijk bedrag te begiftigen, zodat het mogelijk wordt om onderzoekers op gepaste wijze te belonen voor hun onderzoeksinspanningen.

**Prijs Prof. Dr. Bernard Sabbe 2024 voor klinische psychiatrie:
laureaat en zijn bekroonde werk**

Nicolas LEENAERTS (KU LEUVEN): Spinning Out Of Control: How Stress And Negative Affect Lead To Binge Behavior In Bulimia Nervosa And Alcohol Use Disorder

Wat maakt dat sommige mensen hun controle verliezen en zich overeten of overmatig drinken? In dit doctoraat werd dit mechanisme onderzocht bij boulimia nervosa (BN) en alcoholgebruiksstoornis (AUD), twee aandoeningen die gekenmerkt worden door periodes van binge eating en binge drinking.

Veel patiënten noemen stress en negatieve emoties als belangrijke triggers, maar hoe deze precies leiden tot craving en controleverlies, bleef lange tijd onduidelijk. Het ‘Spinning Out of Control’-project combineerde dagelijkse bevragingen via smartphone, hersenscans en machine learning om dit beter te begrijpen.

Uit de dagelijkse metingen zagen we dat negatieve emoties bij mensen met BN waarschijnlijk eerst leiden tot voedselrestrictie, waaruit een sterke drang naar eten ontstaat en zo een eetbui. Bij AUD zagen we dat niet enkel negatieve, maar ook positieve emoties craving en alcoholgebruik aansturen. Ook zagen we dat voorspellingsmodellen nauwkeurig konden inschatten wanneer iemand risico liep op een eet- of drinkbui. Dit opent perspectieven voor gepersonaliseerde, preventieve interventies op het juiste moment.

Daarnaast onderzochten we met MRI en PET-scans hoe stress hersenactiviteit en dopamine beïnvloedt. We vonden aanwijzingen dat stress het beloningssysteem in het brein zodanig verandert dat mensen vatbaarder worden voor directe bevrediging (zoals eten of alcohol), met verlies van controle als gevolg.

Deze bevindingen leggen de basis voor nieuwe behandelingen die niet alleen gericht zijn op gedrag, maar ook op de onderliggende hersenprocessen – bijvoorbeeld via neuromodulatie of medicatie. Zo zetten we een stap richting effectievere zorg voor BN en AUD.

**Krediet Ir. Jozef en Mevr. Reinhilde De Swerts voor de ondersteuning
van initiatieven die de gezondheidszorg van de bevolking in Vlaanderen
rechtstreeks versterken**

In 1996 werd op initiatief van wijlen mevrouw Reinhilde De Swerts (1928-2009) bij notariële akte een vereniging zonder winstoogmerk opgericht met de naam “Landbouwkundig Ingenieur Jozef De Swerts, geaggregeerde voor het Hoger Technisch Onderwijs,

gewezen Inspecteur voor Plantenbescherming bij het Ministerie van Landbouw en Reinhilde De Swerts”, die daarmee de herinnering aan haar overleden broer Jozef De Swerts levendig wenste te houden. Het doel van de VZW is het medisch-wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen te bevorderen, met name in verband met hart- en bloedvatenziekten. Na het overlijden van mevrouw Reinhilde De Swerts in 2009 verkreeg de vzw de middelen om haar ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek te verruimen. In 2024 is de VZW ontbonden en is het vermogen als fonds opgenomen in het patrimonium van de Academie voor Geneeskunde om de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek door middel van het uitreiken van prijzen en kredieten verder te zetten.

Krediet Ir. Jozef en Mevr. Reinhilde De Swerts 2024 voor de ondersteuning van initiatieven die de gezondheidszorg van de bevolking in Vlaanderen rechtstreeks versterken: bekroond initiatief

VZW GEZONDHEIDSKIOSK: De Gezondheidskiosk: samen sterk voor meer gezondheidsvaardigheden en preventie in de buurt

De Gezondheidskiosk is een uniek, inclusief en laagdrempelig initiatief in België dat inzet op het versterken van gezondheidsvaardigheden bij inwoners in kwetsbare situaties. Vanuit een vaste kiosk in de wijk en binnenkort ook via een mobiele versie, bereiken we mensen die anders moeilijk toegang vinden tot gezondheid. De kiosk vormt een warme ontmoetingsplek waar burgers, vrijwilligers en professionals samenkomen, kennis delen en elkaar ondersteunen rond thema's als gezonde voeding, beweging, mentaal welzijn en rookstop. Door in te zetten op vertrouwen, nabijheid en gelijkwaardigheid, evolueert de focus van zorg naar gezondheid.

Het initiatief onderscheidt zich door zijn sterke lokale verankering, samenwerking met eerstelijnszorg, betrokkenheid van studenten en intergenerationeel leren. Elke derde zaterdag van de maand nemen geneeskundestudenten gezondheidsparameters op en verwijzen door naar diëtisten of andere hulpverleners die laagdrempelig aanwezig zijn in de kiosk. We willen de samenwerking met huisartsen in de buurt verder versterken, zodat doorverwijzing en afstemming tussen kiosk en eerstelijnszorg nog vlotter kunnen verlopen.

Met de bekomen steun wil de vzw een duurzame vrijwilligerswerking opzetten: het werven, trainen en ondersteunen van vrijwilligers uit de buurt, op basis van hun noden. Er wordt een trainingspakket ontwikkeld in samenwerking met experts, en de methodiek wordt geëvalueerd en verfijnd. Daarnaast staat een mobiele Gezondheidskiosk op de planning, die ook in andere regio's inzetbaar is.

De Gezondheidskiosk is meer dan een lokaal initiatief: het is een proactief model met groot opschalingspotentieel dat gezondheid dichterbij de mensen brengt en tegelijk sociale cohesie en burgerparticipatie versterkt.

Prijs GSK Vaccines voor een Nederlandstalige onderzoeker

De Prijzen GSK Vaccines behoren tot de oudste en belangrijkste prijzen van het land die als gevolg van mecenaat van farmaceutische bedrijven tot stand zijn gekomen. De oorsprong van de prijzen gaat terug tot 1959, met de stichting van de Prijs RIT. Reeds meer dan een halve eeuw wordt ermee uitmuntend medisch wetenschappelijk onderzoekswerk in België en Luxemburg bekroond en de lijst van de laureaten is dan ook indrukwekkend. Ook dit jaar wordt met de Prijzen uitzonderlijk onderzoekswerk op het gebied van de vaccinologie en immunologie beloond.

Prijz GSK Vaccines 2025 voor een Nederlandstalige onderzoeker: laureate en haar bekroonde werk

Damiya LAOUI (VUB): Dendritic Cells as Weapons
Against Cancer

Elk jaar krijgen ongeveer 70.000 mensen in België de diagnose kanker. Hoewel de overlevingskansen geleidelijk zijn verbeterd, eist kanker nog steeds veel levens, voornamelijk door hervat of uitzaaiingen. Daarom is er dringend behoefte aan nieuwe therapieën. Een veelbelovende benadering is immunotherapie, waarbij het eigen immuunsysteem van de patiënt wordt ingezet om kanker te bestrijden.

Een sleutelrol in deze immuunrespons wordt gespeeld door een type witte bloedcel, de dendritische cel (DC). DC's zijn verantwoordelijk voor het opsporen van kankercellen, het vangen en verwerken van tumorantigenen, en het presenteren ervan aan de 'soldaten' van ons lichaam, de T-cellen, die een gerichte aanval op de tumor zullen inzetten.

Ons onderzoek heeft aangetoond dat muizen- en patiëntentumoren verschillende types DC's bevatten, waaronder cDC1 en cDC2. Terwijl al bekend was dat cDC1 T-cellen activeert, ontdekten wij dat ook cDC2 een cruciale rol speelt in het ondersteunen van deze 'killer' T-cellen en het versterken van de anti-tumorimmunitet. We hebben manieren geïdentificeerd om de hoeveelheid en activiteit van deze cellen te verhogen met behulp van immuunversterkende antilichamen en met mRNA geladen nanodeeltjes.

Belangrijk is dat we hebben aangetoond dat DC's die uit tumoren zijn geïsoleerd bescherming bieden tegen tumorgroei. Onze volgende doelstelling is om deze bevindingen te vertalen naar de kliniek en een therapie te ontwikkelen waarbij dendritische cellen uit de tumor van een patiënt worden gebruikt om een gepersonaliseerd kankervaccin te maken.

Dankzij de vooruitgang die we hebben geboekt in het veilig verhogen en activeren van DC's in tumoren, gecombineerd met fundamentele inzichten, hopen we de klinische toepassing van tumor-afgeleide DC's als vaccin tegen kanker te versnellen, om hervat en uitzaaiingen te voorkomen.

**Prijs voor leefmilieu en gezondheid, gefinancierd door het fonds
Marie-Louise Peeters**

Het Fonds werd opgericht met de nalatenschap van mevrouw Marie-Louise Peeters, geboren te Antwerpen op 29 augustus 1931 en gestorven te Antwerpen (Wilrijk) op 8 november 2011, weduwe van de heer Georges Raeymakers, voormalig advocaat-generaal. Mevrouw Marie-Louise Peeters heeft bij testament van 27 april 1989 de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, als algemeen legataris aangeduid, samen met de Geneeskundige Stichting Koningin Elisabeth, het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen en het Oncologisch Centrum Antwerpen. Het Fonds Marie-Louise Peeters heeft tot doel het medisch wetenschappelijk onderzoek te bevorderen door excellent onderzoek te bekronen.

**Prijs 2025 voor leefmilieu en gezondheid, gefinancierd door het fonds
Marie-Louise Peeters: laureate en haar bekroonde werk**

Nathalie MICHELS (UGent): Nature-rich environments for mental and metabolic health

Deze interdisciplinaire set van 10 studies toont de therapeutische waarde van natuurlijke omgevingen voor mentale en metabole gezondheid. De onderzoeken onthullen welke actieve componenten van groene en blauwe natuur bijdragen aan gezondheid, via welke biologische mechanismen, en hoe deze binnen en buiten kunnen worden toegepast. Binnen longitudinale cohorten en lab-experimenten werden processen rond veroudering, stress en eetlustregulatie onderzocht. Wat begon als een zijproject binnen het stress- en voedingsonderzoek van Nathalie Michels, groeide uit tot onder andere drie doctoraatstrajecten en een Europese projectaanvraag.

Zo toonde een 7-jaar durende opvolging dat een bomenrijke woonomgeving bij kinderen leidt tot tragere telomeerverkorting, een indicator van biologische veroudering. Dit effect was onafhankelijk van luchtvervuiling en deels verklaard door minder overgewicht. Bijgevolg werden twee voorspellers van overgewicht onderzocht: stress en eetlust. Kinderen uit een groene woonomgeving hadden inderdaad een beter emotioneel welzijn. Kustomgevingen bleken tevens bijzonder effectief in stressreductie, vooral bij mensen met hoge stressniveaus en wanneer de kustlijn natuurlijk is gebleven. Ook binnenomgevingen met planten, natuurgeluiden en geuren verlaagden stressbiomarkers. Nieuw is de ontdekking dat natuur eetlustregulatie beïnvloedt: adolescenten in groene gebieden hebben hogere niveaus van het verzadigingshormoon GLP-1, en in labstudies bevorderen planten en natuurlijke geuren gezondere voedselkeuzes.

Deze studies benadrukken dus het belang van bomen, natuurlijke kustlijnen en multisensorische natuur stimulatie. Ze vormen een waardevolle basis voor gezondheidsbeleid, stedelijk ontwerp en therapeutische toepassingen. Vervolgonderzoek richt zich op prenatale blootstelling, natuurinterventies en de binnenshuis transmissie van plant microbiota of vluchtige stoffen.

Prijs Jacqueline Bernheim voor medisch-chirurgische cardiologie, hart- of hartlongtransplantatie onderzoek

Dankzij de steun van donateurs zet het Fonds voor Hartchirurgie zich in ons land sinds 1980 in voor de financiering van academisch, fundamenteel en klinisch onderzoek op het gebied van medisch-chirurgische cardiologie en thoracale orgaantransplantatie (hart en/of longen).

In 1998 riep het Fonds voor Hartchirurgie de Wetenschappelijke Prijs Jacqueline Bernheim in het leven ter nagedachtenis aan het 6-jarige meisje dat in mei 1944 in Auschwitz omkwam en het slachtoffer was van het nazisme. De prijs kon gesticht worden dankzij een legaat van haar moeder, Olga Bernheim.

Sinds de oprichting heeft de prijs het werk bekroond van 16 onderzoekers van verschillende Belgische universiteiten. De verscheidenheid aan thema's die aan bod kwamen, getuigt van de voortdurende zorg van de jury om origineel wetenschappelijk onderzoek van hoog niveau aan te moedigen dat perspectieven biedt voor verdere ontwikkeling.

Om de wetenschappelijke impact van de Prijs te versterken, werd de Prijs in 2025 opgenomen in de academische prijzen van de Académie royale de médecine de Belgique (ARMB) en de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB).

**Prijs Jacqueline Bernheim 2025 voor medisch-chirurgische cardiologie,
hart- of hartlongtransplantatie onderzoek:
laureaat en zijn bekroonde werk**

Jeroen DAUW (Cardiovascular Research Center Aalst):
Unravelling congestion in heart failure: mechanisms,
diagnosis and treatment

Congestie, of vochtopstapeling, is het centrale kenmerk van hartfalen en de belangrijkste oorzaak van ziekenhuisopnames. De evaluatie en behandeling ervan blijft uitdagend, aangezien klassieke klinische symptomen en tekenen vaak onvoldoende betrouwbaar zijn. Daarnaast is de behandeling al decennia ongewijzigd met eerder willekeurig gebruik van vochtafdrijvers (diuretica).

Het onderzoek van dr. Jeroen Dauw biedt nieuwe inzichten in de detectie en behandeling van congestie. Een eerste luik beschrijft eenvoudige echografische technieken – gericht op longen, nieren en de vena cava – die de diagnose en opvolging van congestie mogelijk kunnen verbeteren.

Daarnaast werd in de Belgische, multicentrische, gerandomiseerde ADVOR-studie aangetoond dat toevoeging van acetazolamide aan de standaardbehandeling bij acuut gedecompenseerd hartfalen leidt tot een snellere en effectievere reductie van congestie, met een hogere kans op succesvolle decongestie bij ontslag.

Een aanvullend luik, de ENACT-HF-studie, toonde dat een gestandaardiseerde aanpak van congestie, gestuurd door het natriumgehalte in de urine, superieur is aan de klassieke benadering. Verder werd onderzocht hoe stabiele hartfalenpatiënten omgaan met verhoogde zoutinname, en werd de centrale rol van het veneuze systeem in het ontstaan en de regulatie van congestie verder gekarakteriseerd.

Deze bevindingen dragen bij aan een meer objectieve, gestandaardiseerde en doeltreffende aanpak van congestie bij hartfalen.

Prijs van de Academie voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in de geneeskunde

De eerste opdracht van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België is het optreden als deskundigenadviseur van de Vlaamse en federale overheid op het gebied van de volksgezondheid, het wetenschappelijk onderzoek en het onderwijs in de biomedische disciplines, en de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

De tweede opdracht van de Academie is de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek in de biomedische disciplines, wat voornamelijk gebeurt door het uitreiken van prijzen en beurzen.

Sinds de hervorming van de statuten en het huishoudelijk reglement van de Academie in 2004 werden de zes afdelingen van de Academie opgeheven en werden de Academische Wedstrijden, uitgeschreven door deze afdelingen, vervangen door zes Prijzen van de Academie, waarvan er jaarlijks in principe twee worden toegekend: twee prijzen voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in de geneeskunde, twee prijzen voor klinisch wetenschappelijk onderzoek in de geneeskunde, een prijs voor wetenschappelijk onderzoek in de farmacie, en een prijs voor wetenschappelijk onderzoek in de diergeneeskunde.

Prijs van de Academie voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek in de geneeskunde 2025: laureate en haar bekroonde werk

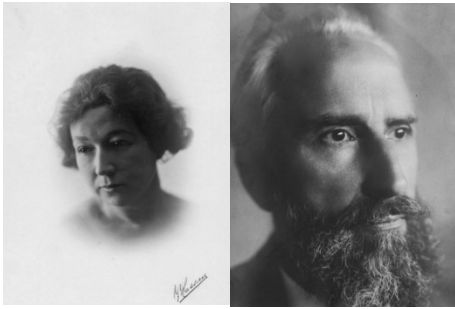

Joke DEPREZ (UGent): Exploring novel drug delivery strategies in rheumatoid arthritis: nanomedicines and ultrasound triggered drug delivery

In haar doctoraatswerk: “Exploring novel drug delivery strategies in rheumatoid arthritis: nanomedicines and ultrasound triggered drug delivery” onderzocht Dr. Joke Deprez hoe piepkleine vetbolletjes – zogenaamde liposomen en lipiden nanopartikels (LNPs) – geneesmiddelen kunnen afleveren aan ontstoken gewrichten, zoals bij reuma. Liposomen zijn al decennia in ontwikkeling en worden ook gebruikt in mRNA-vaccins zoals het COVID-19-vaccin. Wetenschappers dachten lang dat deze liposomen vooral in ontstoken weefsels terechtkwamen via ‘lekken’ in bloedvaten, een fenomeen dat het EPR-effect wordt genoemd.

Dr. Deprez ontdekte echter dat het lichaam zelf een actievere rol speelt. Ze toonde aan dat bepaalde immuuncellen in het bloed – namelijk monocysten en neutrofielen – liposomen oppikken en vervolgens bewust naar de ontstekingsplek transporteren. In muismodellen van reumatoïde artritis zag ze dat als deze cellen verwijderd werden, de opstapeling van liposomen in het ontstoken weefsel met meer dan de helft daalde. Dit betekent dat minstens 50% van de medicijnafgifte via deze immuuncellen verloopt, en niet passief via lekkende bloedvaten zoals eerder gedacht. Deze baanbrekende ontdekking zet een belangrijke theorie in de nanogeneeskunde op losse schroeven en opent nieuwe paden voor de ontwikkeling van doelgerichte therapieën. Haar werk werd eind 2023 gepubliceerd in *Nature Nanotechnology* (impactfactor 38.1), een van de meest prestigieuze tijdschriften in het veld.

Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting voor de biomedische wetenschappen

De Vlaamse Wetenschappelijke Stichting (VWS) werd opgericht op 3 maart 1928 als een vereniging zonder winstoogmerk, met als doel de wetenschappelijke vorming en het onderzoek van studenten in Vlaanderen te bevorderen. De oprichting kwam er op initiatief van Juliette Adant (1892-

1964), samen met haar echtgenoot, arts Arthur de Groodt (1883-1952), stichtend lid van de Academie voor Geneeskunde.

Adant had een brede talenkennis en culturele interesse, en legde contacten met tal van binnen- en buitenlandse wetenschappers en schrijvers. Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog werkte ze aan het idee van een cultureel-wetenschappelijk genootschap, wat uiteindelijk tot de oprichting van de VWS leidde.

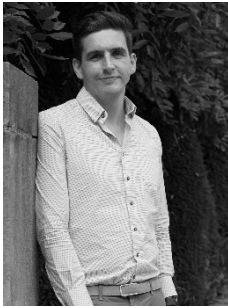
De VWS kende beurzen toe aan studenten voor onderzoek en studiereizen, vooral binnen Europa. De focus lag op wetenschappelijke kwaliteit, niet op ideologische of religieuze overtuigingen. In de beginjaren waren de financiële middelen beperkt, afkomstig van privépersonen, banken en enkele provincies.

Hoewel de VWS bescheiden middelen had, kende ze tussen 1928 en 1935 al ruim 80 beurzen toe. In de periode na de Tweede Wereldoorlog, vooral vanaf 1955, nam haar werking opnieuw toe. Tot eind 2000 werden honderden beurzen uitgereikt, met een totaalbedrag van bijna 4,8 miljoen Belgische frank.

Door de groei van andere financieringsbronnen, zoals het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), en de professionalisering van onderzoeksfinanciering, werd het belang van de VWS als beursinstelling kleiner.

Sinds 2002 reikt de Stichting beurtelings een prijs uit in de Humane, de Exacte en de Biomedische wetenschappen.

Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting 2025 voor de biomedische wetenschappen: laureaat en zijn bekroonde werk

Laurens LIESENBORGHES (KU Leuven, Instituut voor Tropische Geneeskunde): Een werk over tropische ziekteverwekkers met epidemisch potentieel, met focus op het mpox virus en een nieuwe variant

Laurens Liesenborghs is arts-internist en docent opkomende infectieziekten aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde en de KU Leuven. Samen met zijn team onderzoekt hij in Afrika gevaarlijke ziekteverwekkers met epidemisch potentieel. Zijn doel: uitbraken sneller begrijpen en indammen, lokale onderzoekscentra versterken, en België beter beschermen tegen ziektekiemen die kunnen overwaaien.

Een van zijn speerpunten is het mpox-virus, dat tot voor kort enkel voorkwam in Afrikaanse regenwouden. Het kent twee hoofdvarianten: de Centraal-Afrikaanse (Clade I) en de West-Afrikaanse (Clade II). Tot 2022 was de toename van mpox-gevallen vooral het gevolg van overdracht van dier op mens in afgelegen regio's van Congo. In 2022 bereikte Clade II ook België.

In 2023 kreeg Liesenborghs bericht over een opvallende uitbraak in Oost-Congo. Zijn team reisde naar het epicentrum en ontdekte er een nieuwe variant: Clade Ib. Deze bleek zich ongezien snel van mens tot mens te verspreiden. De bevindingen, gepubliceerd in *Nature Medicine*, waarschuwden voor wereldwijde verspreiding. Enkele maanden later riep de Wereldgezondheidsorganisatie de noodtoestand uit.

Sindsdien blijft Liesenborghs, in nauwe samenwerking met Congolese partners, actief in de regio via het Mbote-project (www.mbote-mpox.com), dat een lokale behandelingseenheid ondersteunt en er intensief onderzoek doet. Nieuwe gegevens uit het project tonen aan dat Clade Ib bij volwassenen vooral via seksueel contact wordt overgedragen en meestal mild verloopt, maar ernstiger kan zijn bij kinderen en zwangere vrouwen.

Zijn werk vormt het wetenschappelijke fundament voor de internationale aanpak van mpox en illustreert hoe gedreven veldwerk, duurzame partnerschappen en snel handelen het verschil maken in de strijd tegen opkomende infectieziekten.